

เป็นอิสระ กลาง ธรรม

รายงานผู้ตรวจการแผ่นดิน
ประจำปี ๒๕๖๓

การแก้ไขปัญหาพื้นที่ทับซ้อนบริเวณจุดผ่านแดนถาวรบ้านห้วยโก๋น จังหวัดน่าน

ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นชอบให้รับเรื่องร้องเรียนที่ผู้ร้องเรียนขอความอนุเคราะห์ให้เร่งรัดกรมทางหลวงพิจารณาการสนับสนุนการดำเนินการแก้ไขปัญหาพื้นที่ทับซ้อนบริเวณจุดผ่านแดนถาวรบ้านห้วยโก๋น โดยทันทีที่ได้รับเรื่องร้องเรียน ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินได้มีข้อสั่งการให้ลงพื้นที่แสวงหาข้อเท็จจริงและประชุมหารือร่วมกับจังหวัดน่าน แขวงทางหลวงน่านที่ ๒ ด้านศุลกากรทุ่งช้าง สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ๓ สาขาแพร่ สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดน่าน สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดน่าน และหอการค้าจังหวัดน่าน โดยด่วน

จากการลงพื้นที่แสวงหาข้อเท็จจริงและประชุมหารือได้ข้อมูลดังนี้ จุดผ่านแดนถาวรบ้านห้วยโก๋น เป็นด่านพรมแดน โดยตั้งอยู่ตรงข้ามกับด่านสากลเมืองเงิน แขวงไชยบุรี สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จังหวัดน่านได้ขอจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษด้านชายแดนห้วยโก๋น จังหวัดน่าน ต่อสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ต่อมาจังหวัดน่านได้รับแจ้งผลการประชุมการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษและการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศให้ดำเนินการขอใช้พื้นที่ป่าไม้บริเวณจุดผ่านแดนถาวรบ้านห้วยโก๋น เพื่อเปิดเสรีทางการค้าอาเซียนใน พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งจังหวัดน่านได้รับการอนุมัติจากกรมป่าไม้ให้เข้าใช้ประโยชน์ภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ตามประกาศกรมป่าไม้ เรื่อง กำหนดบริเวณพื้นที่ให้ส่วนราชการหรือองค์การของรัฐเข้าใช้ประโยชน์ภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ฉบับที่ ๔/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๐ ให้จังหวัดน่านเข้าใช้ประโยชน์ในเขตป่าสงวนป่าดอยภูคาและป่าผาแดง ในท้องที่ตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน เพื่อพัฒนาด้านการค้าชายแดนห้วยโก๋น - น้ำเงิน สำหรับรองรับการเปิดเสรีทางการค้าอาเซียน จำนวนเนื้อที่ ๓๕๐ ไร่

ปัญหาพื้นที่ทับซ้อนในการก่อสร้างอาคารศุลกากรที่เกิดขึ้นระหว่างด้านศุลกากรทุ่งช้าง และแนวทางหลวงน่านที่ ๒ เกิดจากการที่กรมทางหลวง โดยแนวทางหลวงน่านที่ ๒ อยู่ระหว่างขอใช้พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติเพื่อพัฒนาโครงข่ายทางหลวงเชื่อมโยงระหว่างประเทศ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๑ จาก กม.๔๙๙+๘๓๕ ถึง กม.๕๐๕+๙๐๐ ระยะทาง ๖,๐๖๕ เมตร (Loop ล่าง) จาก กม.๐+๐๐๐ ถึง กม.๐+๓๔๐ ระยะทาง ๓๔๐ เมตร รวมระยะทางทั้งสิ้น ๖,๔๐๕ เมตร โดยมีเขตทางกว้างข้างละ ๓๐.๐๐ เมตร รวมเขตทางกว้าง ๖๐.๐๐ เมตร คิดเป็นพื้นที่ ๓๘๔,๓๐๐ ตารางเมตร หรือ ๒๔๐ ไร่ ๗๕ ตารางวา รวมทั้งขอใช้พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติเพื่อเป็นสถานที่กองวัสดุ และจอดเครื่องจักรในการดูแลบำรุงรักษาทางหลวง จาก กม.๕๐๔+๑๐๐ ถึง กม.๕๐๔+๒๕๐ คิดเป็นพื้นที่ ๒๔,๐๐๐ ตารางเมตร หรือ ๑๕ ไร่ รวมขอใช้พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ๒๕๕ ไร่ ๗๕ ตารางวา ขณะเดียวกันกรมศุลกากร โดยด้านศุลกากรทุ่งช้าง ได้ว่าจ้างผู้ออกแบบในการศึกษาและออกแบบการก่อสร้างอาคารศุลกากร และได้ขอใช้พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ จำนวน ๒๑๔ ไร่ ๒๓ ตารางวา โดยไม่ทราบว่าแนวทางหลวงน่านที่ ๒ อยู่ระหว่างการขอใช้พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติเช่นกัน จึงเป็นเหตุให้ผู้ออกแบบทำการออกแบบอาคารศุลกากรทับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๑ บริเวณช่วงสายหลัก กม.๕๐๒+๒๒๔ - กม.๕๐๕+๑๖๗ ระยะทาง ๐.๙๔๓ กิโลเมตร และช่วงสายรองส่วนแยก (Loop ล่าง) จาก กม.๐+๐๐๐ - กม.๐+๓๔๐ ระยะทาง ๐.๓๔๐ กิโลเมตร รวมระยะทางที่ถูกอาคารศุลกากรทับพื้นที่ ระยะทาง ๑.๒๘๓ กิโลเมตร คิดเป็นพื้นที่ที่ทับซ้อนกัน ๓๕ ไร่ ๒ งาน ๙๐ ตารางวา ภายหลังแนวทางหลวงน่านที่ ๒ และด้านศุลกากรทุ่งช้าง ได้มีการประชุมหารือร่วมกับป่าไม้จังหวัดน่านเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหา ซึ่งจากการประชุมมีข้อสรุปร่วมกันว่า ด้านศุลกากรทุ่งช้างยินยอมขยับออกจากพื้นที่แนวทับซ้อนที่แนวทางหลวงน่านที่ ๒ ได้ขอใช้พื้นที่แล้ว โดยด้านศุลกากรทุ่งช้างได้ขอใช้พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติลดลงจากเดิมเหลือ ๑๖๕ ไร่ ๓ งาน ๘๑ ตารางวา และไม่เป็นพื้นที่ทับซ้อนกับพื้นที่ที่แนวทางหลวงน่านที่ ๒ ขอใช้แล้ว อย่างไรก็ตาม ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินยังได้มีข้อเสนอแนะโดยเห็นว่าเพื่อเป็นการรองรับการเปิดเสรีทางการค้าอาเซียน รวมถึงการขยายตัวด้านการท่องเที่ยว โดยจุดผ่านแดนถาวรบ้านห้วยโก๋นเป็นประตูด่านแรกในการเดินทางเข้าสู่ประเทศไทย จึงมีข้อเสนอแนะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้

๑. ขอให้กรมทางหลวงและกรมศิลปากรพิจารณาการแก้ไขปัญหาการทับซ้อนของพื้นที่ตามแนวทางการแก้ไขปัญหในพื้นที่ของจังหวัดน่าน กรมป่าไม้ แขวงทางหลวงน่านที่ ๒ ด้านศิลปากรทุ่งช้าง เพื่อให้โครงการพัฒนาพื้นที่ด้านถาวรห้วยโก๋นสามารถสำเร็จลงได้ด้วยผลรวดเร็ว ทั้งนี้ ขอให้รายงานผลการดำเนินการภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ

๒. ขอให้จังหวัดน่านพิจารณาการจัดสรรงบประมาณในการสนับสนุนการก่อสร้างชุมประตุนิวบริเวณจุดผ่านแดนถาวรบ้านห้วยโก๋น ซึ่งด้านศิลปากรทุ่งช้างจะเสนอรูปแบบชุมประตุนิวที่เหมาะสมกับการใช้งานไปยังจังหวัดน่านต่อไป

๓. ขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาข้อเสนอของจังหวัดน่านที่จะขอรับการสนับสนุนการดำเนินโครงการพัฒนาด้านถาวรห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน ดังนี้

๓.๑ ขอให้กระทรวงมหาดไทยพิจารณาให้การสนับสนุนการดำเนินโครงการพัฒนาด้านถาวรห้วยโก๋น เพื่อเพิ่มขีดความสามารถด้านการแข่งขันของประเทศในมิติการค้าตามแนวชายแดนและการท่องเที่ยว รวมถึงรองรับโอกาสการพัฒนาจากรถไฟความเร็วสูงของสาธารณรัฐประชาชนจีนเข้ามาในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และการสร้างถนนใหม่จากชายแดนห้วยโก๋นมุ่งสู่หลวงพระบาง ซึ่งจะเป็นการเพิ่มโอกาสการพัฒนาด้านการค้าชายแดนไทย – ลาว และเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเมืองเก่าน่านและเมืองมรดกโลกหลวงพระบาง

๓.๒ ขอให้จังหวัดน่านในฐานะที่เป็นหน่วยงานในพื้นที่ กระทรวงมหาดไทย กรมทางหลวง กรมศิลปากร กรมป่าไม้ และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันพิจารณาหาแนวทางในการแก้ไขเยียวยาและให้ความช่วยเหลือตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง แก่ราษฎรที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาพื้นที่ด้านถาวรห้วยโก๋นที่จะต้องย้ายที่อยู่อาศัยและที่ทำกิน เพื่อมิให้เกิดปัญหาการร้องเรียนอันอาจส่งผลกระทบให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินโครงการพัฒนาด้านถาวรห้วยโก๋น

๓.๓ ขอให้สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติพิจารณา บรรจุเรื่องการพัฒนาด่านถาวรห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน เป็นเป้าหมาย หนึ่งในการพัฒนาภาคเหนือ

ทั้งนี้ ผลจากคำวินิจฉัยและข้อเสนอแนะของประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินการดังต่อไปนี้

๑. แขวงทางหลวงน่านที่ ๒ ดำเนินการขอใช้พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติแล้ว โดยอยู่ระหว่างรอผลการพิจารณารายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) ซึ่งหากได้รับการเห็นชอบ คาดว่าจะเริ่มดำเนินการก่อสร้างได้ใน พ.ศ. ๒๕๖๔

๒. กรมศุลกากรรับทราบการปรับลดพื้นที่แล้ว ซึ่งด้านศุลกากรทุ่งช้างจะเป็นผู้ก่อสร้างอาคารพรมแดน ลานจอดสินค้า เป็นต้น โดยได้รับความเห็นชอบรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) แล้ว โดยได้ดำเนินการขอใช้พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ผ่านจังหวัดน่านไปยังกรมป่าไม้แล้ว อยู่ระหว่างรอผลการพิจารณาของกรมป่าไม้ หากกรมป่าไม้อนุญาตให้ใช้พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ด้านศุลกากรทุ่งช้างจึงจะของบประมาณในการออกแบบ จากนั้นจึงจะของบประมาณในการก่อสร้างต่อไป โดยคาดว่าจะเริ่มดำเนินการก่อสร้างได้ประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๒๕๖๕

๓. การก่อสร้างขั้วประตูบริเวณจุดผ่านแดนถาวรห้วยโก๋น จังหวัดน่านได้มอบหมายให้สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดน่านดำเนินการออกแบบ ซึ่งด้านศุลกากรทุ่งช้างได้นำสำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดน่านสำรวจพื้นที่บริเวณที่จะก่อสร้างขั้วประตูแล้ว

๔. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเห็นว่า จุดผ่านแดนถาวรห้วยโก๋นเป็นประตูเชื่อมโยงกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยเป็นเส้นทางที่มีศักยภาพรองรับการพัฒนาทั้งในด้านการท่องเที่ยวและการค้าชายแดน สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการบูรณาการนโยบายพัฒนาภาค (ก.บ.ภ.) ได้เห็นด้วยกับการสนับสนุนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ร่วมกันพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรห้วยโก๋นให้เป็นจุดผ่านแดนถาวรที่ได้มาตรฐานรองรับการขยายตัวของการท่องเที่ยวและการค้าชายแดน โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้มีหนังสือถึงกระทรวงมหาดไทยแจ้งแนวทางในการสนับสนุนการขับเคลื่อนการพัฒนาด่านห้วยโก๋นไว้แล้ว

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินลงพื้นที่แสวงหาข้อเท็จจริงและประชุมหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง